

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 317/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky spoločnosti **TERMONOVA, a. s.**, SNP 98, Nová Dubnica, IČO 36 322 644, zastúpenej advokátskou kanceláriou GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, IČO 36 856 380, proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/75/2021-215 z 26. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka je držiteľom povolenia vydaného Úradom pre reguláciu sieťových odvetví pod č. 2006T 0161, ktoré oprávňuje sťažovateľku podnikat' v oblasti výroby a rozvodu tepla z vysokoúčinného centralizovaného zdroja na vymedzenom území mesta Nová Dubnica.

3. Na základe žaloby podanej spoločnosťou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), bola sťažovateľka žalovanou stranou v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36Cb/121/2018 o zaplatenie sumy 9 782,55 eur. Žalobu podal žalobca ako vlastník budovy so súpisným č. [REDAKOVANÉ] nachádzajúcej sa na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zapísanej na liste vlastníctva č. [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ako budova technickej vybavenosti (konkrétne ako energoblok) (ďalej len „budova“). Žalobca v predmetnom súdnom konaní tvrdil, že sťažovateľka mala právo užívať budovu iba v rozsahu podlahovej plochy 2,25 m² (plocha, na ktorej je umiestnená odovzdávacia stanica tepla – OST). Ďalej uviedol, že sťažovateľka mala v predmetnej budove pred zmenou centrálného vykurovacieho systému nainštalované potrubia v takom rozsahu, že reálne znemožňovali užívanie budovy na akékoľvek iné účely (budovu pôvodne vlastnilo [REDAKOVANÉ], ktoré malo zároveň majetkovú účasť v podniku sťažovateľky, pozn.). Po rekonštrukcii tieto potrubia ostali nefunkčné, pričom sťažovateľka v budove nainštalovala zariadenie OST, ktoré samotné zaberá minimálnu plochu. Vzťahy medzi sťažovateľkou a žalobcom boli upravené zmluvou o nájme centr. [REDAKOVANÉ] z 28. decembra 2011 (ďalej len „nájomná zmluva“), kde bol žalobca prenajímateľom (potom, ako v roku 2014 budovu odkúpil) a sťažovateľka nájomcom, pričom na jej základe bola sťažovateľka oprávnená užívať časť nebytového priestoru s výmerou 2,25 m². Žalobca tvrdil, že bez akéhokoľvek právneho titulu sťažovateľka pre svoje potreby užívala aj celú zostávajúcu výmeru nebytového priestoru o výmere 339,75 m². Nájomný vzťah bol ukončený 28. februára 2017 na základe výpovede danej žalobcom ako prenajímateľom. Sťažovateľka priestory vypratala a odovzdala žalobcovi 31. marca 2017. Podľa žalobcu sťažovateľka užívala v období do 28. februára 2017 neoprávnené a bez náhrady nebytové priestory žalobcu s výmerou 339,75 m² a v období od 1. marca 2017 do 31. marca 2017 priestory s výmerou 342 m². Od 1. apríla 2017 podľa žalobcu užíva sťažovateľka neoprávnené a bez náhrady nebytové priestory s výmerou 2,25 m². Žalobca si v konaní uplatňoval nárok na zaplatenie 40 eur ročne za každý 1 m² užívanej podlahovej plochy budovy.

4. Na liste vlastníctva č. [REDAKOVANÉ] je v prospech sťažovateľky zapísané vecné bremeno v zmysle zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“) ako „*vecné bremeno k nehnuteľnosti: energoblok s. č. [REDAKOVANÉ] na parc. [REDAKOVANÉ] podľa zákona č. 657/2004 Z. z. v platnom znení, ktorého obsah tvoria povinnosti zodpovedajúce oprávneniam držiteľa povolenia obchodnej spoločnosti TERMONOVA, a.s., SNP 788/98, 018 51 Nová Dubnica, IČO: 36322644, podľa § 10 ods. 1 písm. a), b), c), e) zákona o tepelnej energetike – Z 2694/15 – 1109/15*“.

5. Okresný súd rozsudkom z 11. júna 2021 č. k. 36Cb/121/2018-177 rozhodol tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 9 530,88 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v časti o zaplatenie sumy 251,67 eur žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu 94 % trov konania.

6. Voči rozsudku prvého stupňa podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I.

a v súvisiacom výroku III. o trovách konania potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. V prvom rade sťažovateľka tvrdí, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa výmery podlahovej plochy budovy, ktorú mala sťažovateľka užívať, s čím sa však krajský súd podľa sťažovateľky nesprávne vysporiadal. Sťažovateľka v priebehu konania namietala, že žalobca v konaní preukázal len výmeru plochy pozemku, na ktorom je budova postavená, pričom však táto výmera nezodpovedá podlahovej ploche budovy (ku ktorej žalobca podľa sťažovateľky nepredložil žiadny dôkaz). V tomto smere namieta konštatovanie všeobecných súdov o neúčinnom popretí skutkového tvrdenia žalobcu sťažovateľkou. Napadnutý rozsudok krajského súdu je podľa sťažovateľky zjavne predčasný z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia skutkových tvrdení a dôkazov, ako aj z dôvodu ústavne neakceptovateľného rozloženia bremena dôkazu v neprospech sťažovateľky.

8. Sťažovateľka ďalej napadnutému rozsudku krajského súdu vytýka ústavne nekonformné nesprávne právne posúdenie veci, pričom poukazuje na zákonné vecné bremeno v zmysle § 10 ods. 1 písm. e) zákona o tepelnej energetike, podľa ktorého sa môže držiteľ povolenia alebo ním poverená osoba v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme vykonávať na cudzích nehnuteľnostiach povolenú činnosť na sústave tepelných zariadení alebo na jej časti, ak jej výstavba bola povolená podľa stavebných predpisov. Podľa sťažovateľky sa toto vecné bremeno vzťahuje na celú budovu, a nielen na jej časť s výmerou 2,25 m², ako tvrdia všeobecné súdy. Krajský súd podľa sťažovateľky nesprávne pochopil inštitút zákonného vecného bremena v zmysle zákona o tepelnej energetike, jeho zmysel a význam, čím zásadným spôsobom vstúpil do práv sťažovateľky ako oprávnenej osoby podnikajúcej v oblasti tepelnej energetiky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu:

9. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

10. Krajský súd ako odvolací súd po preskúmaní veci rozhodol, že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné. V konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd prvej

inštancie podľa neho vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch, a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedalo kritériám riadneho odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, a v podrobnostiach na neho preto v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukázal.

11. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namieta neunesenie dôkazného bremena žalobcom a neústavné zaťažovanie sťažovateľky dôkazným bremenom iného účastníka konania. Sťažovateľka v konaní poprela a namietala, že žalobca nepodložil svoje tvrdenie o výmere podlahovej plochy budovy (342 m²) hodnovernými dôkazmi. Z doručených príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca pri stanovení plochy budovy vychádzal z toho, že predmetná budova je postavená na pozemku o výmere 342 m², a preto aj zastavaná plocha budovy je 342 m². Ako dôkaz v konaní predložil výpis z listu vlastníctva vo vzťahu k budove a nájomnú zmluvu. Sťažovateľka namietala, že výmera 342 m² je len výmerou pozemku, a nie budovy samotnej. Prvostupňový súd však popretie skutkového tvrdenia žalobcu sťažovateľkou posúdil ako neúčinné s odkazom na § 151 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné. Tento záver odôvodnil tým, že sťažovateľka svoje vlastné skutkové tvrdenia o inom rozsahu celkovej plochy neuviedla, ani na preukázanie iného rozsahu plochy energobloku nenavrhol, ani nepredložila súdu dôkazy.

12. Krajský súd vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky odkázal na teóriu procesného práva, ktorá podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien – jednak bremena tvrdiť skutočnosti, a jednak bremena tieto skutočnosti preukázať. Podľa § 132 CSP strany označia dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Tá strana sporu, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, podľa krajského súdu nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Odvolací súd uzavrel, že dôsledkom toho, že tvrdenie strany sporu nie je preukázané ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie.

13. Ústavný súd považuje tieto závery krajského súdu za ústavné súladné a právne správne. Ako vyplýva z doručenej sťažnosti, sťažovateľka namietala podlahovú plochu budovy len v tom zmysle, že jej výmera nie je totožná s výmerou pozemku. Avšak, ako správne uviedli všeobecné súdy, nesplnila povinnosť tvrdenia, keď neuviedla, akú inú výmeru by podlahová plocha budovy mala podľa nej mať, a tento svoj názor nepodložila žiadnymi dôkazmi ani návrhmi na ich vykonanie. Ústavný súd preto konštatuje, že krajský súd správne vyhodnotil popretie tvrdenia žalobcu sťažovateľkou o podlahovej ploche budovy ako neúčinné.

14. Sťažovateľka ďalej namieta neústavné zužovanie rozsahu zákonného vecného bremena súdom, keď tvrdí, že má k celej stavbe zákonné vecné bremeno podľa § 10 ods. 1 (v spojení s § 8) zákona o tepelnej energetike, podľa ktorého sa môže držiteľ povolenia alebo ním poverená osoba v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme vykonávať na cudzích nehnuteľnostiach povolenú

činnosť na sústave tepelných zariadení alebo na jej časti, ak jej výstavba bola povolená podľa stavebných predpisov. Podľa sťažovateľky vyložil súd slovné spojenie „v nevyhnutnom rozsahu“ formalisticky a bez logiky veci, keď za „nevyhnutný rozsah“ považoval iba konkrétnu, fyzicky vyčlenenú časť budovy. Súd prvého stupňa v rozsudku uvádza, že sťažovateľke postačoval pre výkon jej povolenej činnosti priestor s výmerou 2,25 m², a to s ohľadom na nájomnú zmluvu a charakter zariadenia OST, pričom zároveň konštatoval, že sťažovateľka svoje tvrdenia o nevyhnutnosti využívania väčšieho priestoru, resp. celej budovy, nepreukázala žiadnymi dôkazmi. Odvolací súd doplnil, že v tomto smere nepostačuje subjektívne presvedčenie sťažovateľky o nevyhnutnosti užívania budovy vo väčšom rozsahu, ale pre úspech sťažovateľky bolo nevyhnutné, aby toto svoje tvrdenie preukázala, čo sa však nestalo. Samotný druh stavby uvedený v katastri nehnuteľností v spojení so zápisom ťarchy na príslušnom liste vlastníctva, podľa krajského súdu neznamená, že pre sťažovateľku neplatí ústavné obmedzenie realizovania zákonného vecného bremena v nevyhnutnom rozsahu.

15. Krajský súd v tomto smere ďalej uviedol, že vlastnícke právo je možné efektívne využívať len v takých prípadoch, keď subjektu práva je umožnená plnohodnotná dispozícia s predmetom vlastníckeho práva v súlade s jeho účelom. Nútené obmedzenie vlastníckeho práva sa spája so zásahom do vlastníckych práv proti vôli vlastníka. Obsah vlastníckych práv je v takom prípade obmedzený, no nemôže byť celkom zrušený. Ústavnoprávna podmienka nevyhnutnej miery implikuje požiadavku nevyhnutnosti a požiadavku miery. Splnenie tejto podmienky závisí od súbežného splnenia oboch požiadaviek, teda od zásahu do vlastníctva, iba ak je zásah nevyhnutný, pričom tento zásah možno vykonať iba v ústavou dovolenej miere, ktorá vyžaduje, aby zásah do vlastníctva nebol väčší, ako je nevyhnutné, a aby netrval dlhšie, ako je nevyhnutné. Aj tieto závery krajského súdu považuje ústavný súd za ústavne súladné a právne správne.

16. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že ho nemožno považovať za svojvoľný alebo arbitrárny, resp. za taký, ktorý by popieral zmysel základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov krajského súdu vyjadrených v napadnutom rozsudku.

17. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti nezistil žiadne skutočnosti nasvedčujúce súvislosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, túto v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu:

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového

protokolu odvíja od porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie týchto obsahových častí podanej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označených ostatných základných práv.

19. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľkou označených práv.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu